

17. Festivalu slovenskega filma ob rob

Peter M. Jarh

Letošnji Festival slovenskega filma je še radikalneje kot prejšnja leta pokazal vso bedo, praznino, povprečnost, neinventivnost, naivnost in infantilnost nacionalne filmske produkcije, poleg tega pa še naravnost osupljivo ustvarjalno siromaštvo in ozkoumnost cele vrste slovenskih filmskih subprodukcij – od študentskih del, kratkometražnega filma, televizijske produkcije in žal tudi neodvisne scene.

Konceptualno, organizacijsko in produkcijsko je letošnji FSF podvajal zmedenost, brezidejnost, dezorientacijo, nekritičnost in kaotičnost siceršnjega slovenskega filmskega dogajanja. Organizator je namreč brez predsodkov in premisleka v festival vključil tako rekoč vse, kar se je našlo in dalo, od družinskega piknika do »avtonomnega filmskega pristana«, od cirkusa do lokomotive, v prostodušni, servilni in kajpada primitivni kramarski logiki in maniri kitajskih štacun. In tako smo deležni programskih mašil vseh vrst, bizarnih »dogodkov«, namenjenih samim sebi in splošni zmedi, fingiranju kaotične »odprtosti«, tečajev, zajtrkov, bebavih platform, družinskih in šolskih programov – vse kot paravan za zakritje postavljanja resnejših vprašanj o današnji domači produkciji, kritiki kulturne politike, analizah, alternativah, profesionalni problematiki, družbenih vprašanjih ... Vsi prisotni akterji, ki bi morali postavljati vprašanja in oblikovati kritiko banalnosti dogajanja in preusmeriti tek stvari, pa samozadovoljno sekundirajo organizatorskim traparijam,

kar seveda veliko pove o »stanovskih« in »strokovnih« združenjih, o njihovi kondiciji in kompetentosti.

Skratka v vsej razsežnosti se je pokazala festivalska odsotnost vsakršne artikurirane, angažirane, intelektualne refleksije o domači produkciji, njenih stranpoteh, zagatah in slepi ulici; festival je izzvenel brez kakršnihkoli pomembnih in zavezujočih vprašanj o perspektivi slovenskega filma, o človekovi današnji eksistencialni in družbeni kondiciji in njenem izrazu, niti ni bilo resnejših poskusov premisleka sodobne (slovenske) filmske govorice, njenih meja, konvencij, drznosti in prebojnosti ... Kar vse skupaj kaže na to, da zagatna situacija, v kateri je domača kinematografija, tako rekoč ne zanima nikogar več, da je ta katastrofa pravzaprav postala že »normalno stanje«, na katerega pristajajo vsi – avtorji, producenti, kulturna politika – in se, očitno, niti ne zavedajo dna in bede, v kateri je slovenski film. Kot da ta nezadržno drsi v popolno temo provincialnosti, intelektualnega in artističnega podpovprečja, narcističnega in neogljenega, topoumnega obnavljanja najbolj preprostih in davno preživetih bizarnih obrazcev, ki ne morejo prepričati nikogar več.

Domača produkcija je povsem izgubila stik s stvarnostjo (in umetnostjo), ne zariše se niti ena sama polnovredna konfliktna situacija, v tudi za nas še posebej usodnem času ne najde enega samega problema, ki bi presegal preproste klišeje, ki jih ponujata sodobna televizijska plehkost in infotain-

ment. Namesto zrelih, ostrih in zavezujočih avtorskih pogledov smo bili priče celi vrsti ubogih, naivnih in infantilnih štorij, brez miselnega, čustvenega, izraznega vložka, sama slabo prikrita simuliranja resnejših tém, obče praznine v vrsti bizarnosti, na silo konstruiranih kretenskih in diletantskih situacij, da človek od sramu zardeva ...

Tej siloviti degradaciji se ne izmika niti en sam segment produkcije, zato se zdi, da je situacija še usodnejša – nikjer ni videti volje, odločnega premika, vsaj programa, ki bi nemara prekinil to drsenje v nič – vsem to ustreza, to je modus vivendi in modus operandi, ki očitno omogoča dovolj udobno preživetje. Na ta način seveda s filmom ni in ne bo nič, ves ta beg od relevantnih vprašanj sodobnega časa, bivanja in družbe, vse to silovito preziranje individualiziranega duha, vsa degradacija možnosti, ki jih ponuja film, vsa ta krčevita servilnost, iskanje »ideoloških kreditov« od vsepovsod ... je seveda konec slovenskega filma v smislu filma kot umetnosti. Kar ostaja, so smeti, ki jih brez problemov požre kloaka brezštevilnih, marginalnih festivalov ali breizmnih TV-kanalov.

Filmski festival ne sme postati servilni kulturnopolitični newagerski cirkus ali otroško igrišče, pač pa navdihujoče in pereče provokativno dogajanje in refleksija politike, produkcije, kulture in družbe. Vrniti se mora v formo polnovredne, pogumne, angažirane, žive in miselno prodorne predstave.

Nogo organizatorjem letošnjega cenenega, zmedenega, provincialnega spektakla!